

سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
معاونت آموزش و ترویج

مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور

مراقبت و نگهداری از نهال‌های کاشته‌شده در ناحیه ریشی هیرکانی

۳۴

۱۳۴۲

کمیته علمی نهضت مردمی تولید و کاشت یک میلیون نهال

یکی از مهم‌ترین مراحل جنگل‌کاری، مرحله داشت است که طی آن، نهال‌های کاشته شده تا استقرار کامل در عرصه نگهداری می‌شوند. این مرحله الزاماتی دارد که در ادامه تشریح می‌شوند:

◆ برنامه آبیاری

- انجام یک نوبت آبیاری بلافاصله پس از کاشت نهال به‌ویژه در زمان خشکی خاک ضروری است.
- تعیین برنامه آبیاری به‌ویژه در ماه‌های گرم و خشک (کم‌باران) در فصل رشد نهال بالاخص برای مناطق با شرایط سخت رطوبتی هوا و خاک و دست‌کم هر ۱۵ روز یک‌بار ضروری است. البته فواصل آبیاری و میزان آب مورد نیاز برای هر نهال با توجه به گونه، بافت خاک و مشخصات رویشگاه متفاوت است.
- از آبیاری در ساعت‌های گرم روز به‌ویژه بین ساعت‌های ۱۰ تا ۱۵ پرهیز شود. اوایل صبح و به‌ویژه اواخر روز زمان مناسبی است.
- ایجاد تشتک در زمان چاله‌کنی و سیستم بانکت هلالی برای جمع‌آوری و ذخیره آب‌های سطحی پیرامون ریشه نهال برای تأمین رطوبت خاک و حفظ و زنده‌مانی نهال بسیار مؤثر است.
- در صورت امکان، توزیع مالچ گیاهی پیرامون نهال‌ها جهت کاهش تبخیر سطحی انجام شود.

◆ نصب قیم در کنار نهال‌ها

- قرار دادن قیم در پای نهال برای پایداری آنها در مقابله با وزش باد و غیره بسیار مفید است.
- به این مورد توجه شود که در مناطق مرطوب، قیم می‌تواند همانند قلمه کاشته شده به رشد خود ادامه داده

و رقیب جدی برای نهال اصلی شود. بنابراین، لازم است از چوب‌های کاملاً خشک برای قیم استفاده شود.

- در بستن قیم، علاوه بر تناسب اندازه و بلندی آن با نهال، باید جهت باد غالب نیز در نظر گرفته شود.

◆ وجین علف‌های هرز

- حذف علف‌های هرز مزاحم و قرار دادن آنها در پای نهال برای حفظ رطوبت خاک انجام شود. علف‌های هرز باید پیش از گل‌دهی وجین شوند تا امکان تولید و ریزش بذر آنها وجود نداشته باشد.

- حذف و پاکسازی علف‌های هرز، علاوه بر آزادسازی نهال از خفگی، موجبات کاهش احتمال بروز و توسعه آتش‌سوزی در عرصه جنگل کاری را فراهم می‌سازد.

- این کار باید دست‌کم دوبار در هر سال تا پایان سال پنجم انجام شود.

- سله‌شکنی یک الی دو مرحله در سال انجام شود. دقت شود این عمل در هوای گرم صورت نگیرد.

◆ حفاظت فیزیکی نهال‌ها

- حفاظت فیزیکی در برابر دام و حیوانات وحشی انجام شود.

- حفاظت از تعدی انسان‌ها انجام شود.

- محصور کردن عرصه توسط سیم‌های خاردار یا

- فنس‌کشی راه‌حل مناسبی است.

- اختصاص مأمور حفاظت از عرصه‌های نهالکاری و مرمت به موقع حصارکشی‌ها
- حفاظت باید تا استقرار کامل و رشد نسبی نهال ادامه یابد.

◆ حفاظت در برابر آفات و بیماری‌ها

- پایش ماهانه عرصه جنگل کاری شده به‌ویژه در سال‌های اولیه و در سال‌های پنجم به بعد به‌صورت فصلی و شش‌ماهه (به‌ویژه در ارتباط با بررسی آفات و بیماری‌ها) انجام شود.
- در صورت مشاهده آفات و بیماری‌ها ابتدا به‌صورت مکانیکی و در صورت نیاز به صورت شیمیایی مقابله شود.
- نکته مهم: موارد فوق برای نهال‌های کاشته شده در عرصه (جنگل کاری) است. مراقبت از نهال در نهالستان مراقبت‌های خاص دیگری را نیاز دارد.

◆ سایر فعالیت‌های مهم

- واکاری نهال‌ها: برای نهال‌هایی که گاهی بر اثر حیات وحش و یا تنش‌های محیطی آسیب دیده یا از بین رفته‌اند.
- ایجاد آتش‌بر
- نصب تابلو مشخصات جنگل کاری (از جنسی استفاده شود که سرقت نشود)
- پایش رویش قطری، ارتفاعی و حجمی
- قطعات جنگل کاری شده (هر پنج سال یک‌بار)

مراقبت و نگهداری از نهال‌های کاشته شده در نامیه رویشی هیرکانی

عنوان: مراقبت و نگهداری از نهال‌های کاشته‌شده در ناحیه ریشی هیرکانی

ناظر: کمیته علمی نهضت مردمی تولید و کاشت یک میلیارد نهال

نویسندگان: محسن مصطفی، احسان ساداتی، فرهاد اسدی، مرتضی ابراهیمی رستاقی

و مجتبی محمودی

همکاران: مهدی پورهایمی، محمد متینی‌زاده، فاطمه عباسپور و فیروزه حاتمی

تنظیم، چاپ و نشر: ویدا همتی، فتح‌اله بهرامی

طراحی و صفحه‌آرایی: نرگس بهادر

ناشر: نشر آموزش کشاورزی، دفتر شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی

شمارگان: محدود

نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۲

مسئولیت درستی مطالب با نویسنده است.

شماره ثبت در مرکز فن آوری اطلاعات و اطلاع‌رسانی کشاورزی به ۶۴۷۲۰ تاریخ ۱۴۰۲/۱۰/۲۴ است.